

SÁRISÁPI HÍRMONDÓ

ŠARIŠÁPSKE
SPRÁVY

22. ÉVFOLYAM 3. SZÁM

2018. OKTÓBER

Ünnepi megemlékezés az 1956-os forradalom és szabadságharc tiszteletére

2018. október 23-án (kedden) 16 órától
szentmisét, majd a Milleniumi parkban
megemlékezést és koszorúzást tartunk.

Kérjük, hogy az ünnepségen résztvevők egy szál gyertyát
vagy virágot helyezzenek el az emlékműnél.

Tisztelettel várjuk a község lakosságát!

Csezszei Dávid: Ötvenhat

Nagyapám is állt a barikád tetején,
1956 esős októberén,
jobb sorsot akart magának és nekünk,
mert hitte, hogy egyszer, talán leszünk.

Gyermekként átélt borzalmas háborút,
és remélte, most amire lép, az jobbik út,
szerette volna, ha hazája otthona is neki,
és nem kell rettegni, hogy meglakol, ha igazát ejti ki.

Tagadva Istent és hitet, jöttek új hatalmasok,
igaz ügyről szónokoltak, de gyilkoltak kicsit, nagyot,
föld alatti börtöneikbe hurcolták a srácokat,
vagy örökre száműzték idegenbe a bátrakat.

Múlt időknek őszi reggelén összefogott sok fiatal,
akarataik erős, kemény,
újra megszólaltak az ágyúk, fegyverek,
pesti utcán forrong a nép, ezernyi ablak megremeg.

Féltek házaikban az úri hatalmasok,
segítségül hívtak elvtársakat, azt a vörös nagyot,
tankok jöttek, s a barikád darabokra hullott szerteszt,
vérrel festve meg 1956 esős októberét.

Az időseket ünnepeltük

Az időseket köszöntötte, a nemzetiségeket
ünnepelte közös rendezvényén Sárísáp Község
Önkormányzata, a Sárísápi Szlovák Önkormá-
nyzat, a Sárísápi Német Nemzetiségi Önkormá-
nyzat, valamint a Vöröskereszt helyi alapszer-
vezete.

Az október 6-ai programra több, mint 400
hatvanöt év feletti idős, sárísápi lakos kapott
meghívást. Az ünnepi műsorban felléptek a he-
lyi néptáncsoportok és a szlovák nemzetiségi
Pávákör. Tar Gabriella és Mészáros Tamás örök-
zöldekkel, Tóth Gábor pedig tánczenével szóra-
koztatta a szépkorú közönséget.

Azokat, akik egészségi állapotuk miatt nem
tudtak részt venni a rendezvényen, otthonuk-
ban köszöntötték a szervezők.

Kegyeleti hagyományaink

Elődeink jól tudták és vallották, hogy aki megszületik, annak meg is kell halnia. Ezáltal nem volt félelemkeltő dolog egy haláleset sem az idősebbek, sem a gyermekek körében. Persze egy szeretett személy elvesztése mindig gyással és szomorúsággal járt. A fiatalok meghalhatnak, az öregeknek meg kell halniuk - tartja egy régi mondás. Az idős, vallásos ember mindennap felkészül a távozásra, mivel nem tudhatja, mikor következik el ez a nap. Ezzel egy időben a család is fel tud készülni, látják, ha elmegy az idő szeretteik felett. Egy ember hirtelen és váratlan halála azonban jobban megrendíti a hozzátartozókat.

Hasonló helyzetről beszélhetünk egy gyermek vagy fiatal elhalálozásakor. Bár manapság a gyermekek különböző betegségeit sikeresen tudják gyógyítani, annak idején ez sajnos nem így volt. Egy tüdőgyulladásba is könnyen belehalt egy gyermek, ezáltal sok gyermektemetés volt.

Ha valaki erősen beteg volt, esetleg haldokolt, akkor a tisztaszobában lévő ágyba fektették, és itt gondozták. Ez csak azon esetekben volt megoldás, ha tartozott a házhoz tisztaszoba. A szegényebbek nem engedhették meg maguknak, hogy plusz egy „ritkán használt” szobát építsenek, másutt pedig lakószobaként használták ezt a helyiséget is. A haldoklóhoz a vallásos családokban mindig papot hívtak, aki feladta a betegek szentségét, népies nevén az utolsó kenetet. Ekkor a pap magával vitte az Oltáriszentséget. A házba érve köszöntötte a híveket, majd a beteghez, haldoklóhoz sietett. Amennyiben még lehetséges volt, meggyóntatta és megáldoztatta a beteget, majd feladta neki az utolsó kenetet.

Ezután jött néhány rokon, és imádkoztak az ágyban fekvő körül. Amikor a haldokló visszaadta lelkét Teremtőjének, a családtagok szentelt gyertyát gyújtottak, megállították az órát, fekete kasmír kendővel letakarták a tükröt, majd az ablakot kinyitották, hogy a lélek távozhasson. A régi hiedelem szerint a lélek még a test közelében tartózkodik egy ideig, így ha a pap már későn érkezett a haldoklóhoz, akkor emelt hangon imádkozott és adta fel a kenetet. Közben egy családtag a plébániára sietett, jelenteni a halálesetet, egy másik a hivatalba. A templomszolga jellemzően Úrangyala után harangozott csendítést. Ekkor csak az úgynevezett lélekharang szólt. Ez jelezte a lakóknak, hogy valaki elhunyt. A férfiaknak kétszer szakították meg a harangozást, a nőknél egyszer, fiataloknál egyszer sem. Kisgyerekeknel nem is harangoztak. Ha egy újszülött halva jött a világra, vagy esetleg életképtelennek ítélte a bába, akkor szükségkeresztelést végeztek, hogy ne pogányként haljon meg a gyermek.

Egy családtag elment megvásárolni a koporsót, amit az asztalosoknál tudott megtenni. Ekkor vásárolták meg a fejfát, valamint a szemfödelet is. Régen a koszorút is itt készítették.

Amíg a koporsó nem érkezett meg, a halott az ágyban feküdt. Fontos feladat volt a szemek lezárása és az áll felkötése, amennyiben ez szükséges volt. A külsőségekre ekkor különösen adtak. A testet ecetes vízzel megmosták, majd a legszebb ruhát adták rá. Ez jellemzően a menyasszonyi és vőlegényi ruha volt, de idősebeknél lehetett a fekete nagyünnepelő is. Ahol esetleg már kicsi volt ez a ruha, ott a hátánál szétvágták és úgy adták az elhunyt. A kislányokat fehér elsőáldozói

ruhába öltöztették, és mirtuszkoszorút adtak rájuk, a fiúkat szintén elsőáldozói ruhába. A nagyobb hajdon lányokat menyasszonyként, a fiúkat vőlegényként temették el.

Az öltöztetést nem mindenki tudta végigcsinálni, de minden utcában akadtak olyan asszonyok, akiket fel lehetett kérni erre. Felöltöztetés után az ágyat esetleg fehér lepedővel letakarták, és a halottat ráfektették. Kezeit próbálták összekulcsolni, bele rózsafüzér és imakönyv, esetleg feszület kerülhetett. A szemfödéllel derékig betakarták az elhunytat. Mellette mindenkor gyertya égett, és egy pohárban szenteltvíz volt kis buxusággal, valamint egy álló kereszt.

Amint megérkezett a koporsó, belefektették az elhunytat. Régen fejük alá vastag forgáccsal töltött párnát tettek, hogy fejük ne essen annyira be a koporsóba, sőt egyes asszonyok meghagyták, hogy a nagykendőiket is tegyék majd alájuk. A koporsó az asztalra vagy esetleg két székre került. Fejük az ablak felé, lábuk az ajtó felé állt. A gyertya továbbra is mellettük volt, valamint a kereszt és a szenteltvíz is. Aki virrasztani jött, az beszentelte a halottat. Amíg a halott a házban volt, jellemzően nem aludtak a háziak. Estétől hajnalig virrasztottak mellette, napközben is mindig imádkozott a koporsó mellett valaki. Két napig tartott a ravatal, így próbálták a tetszhalált elkerülni.

A koporsót már a szobában lezárták, de előfordult, hogy nyitva hozták ki az udvarra. A búcsúztatás az udvaron történt, a pap itt kezdte meg a temetési szertartást. Mindenki beszentelte a halottat szenteltvízzel, betakarták a szemfödéllel teljesen, majd rászögelték a fedelet a koporsóra.

A rokonságnak nagy szerepe volt a temetésnél, mivel minden feladatot meghatározott személyek végeztek. Ezt sok idős ember még életében összeírta, megbeszélte gyerekeivel. A templomi nagykeresztet egy ministráns vitte, a fejfát keresztgyerek vagy egy szomszéd gyerek, a zászlót a bérmaszülő gyermeke. A koporsót unokatestvérek, lehetőleg egy magasságúak vitték Szent Mihály lován. A lámpásokat a távolabbi rokonok, esetleg barátok vagy szomszédok vitték, összesen 6 darabot. Ebben az időben a koporsóvivő rokonok ásták meg a sírt, majd ők is hantolták el. A házasokat és az özvegyeket halottas kocsin vitte a temetőig, mely elé két fehér lovat fogtak be. Az asszonyok sötét ruhát vettek fel, a férfiak és fiúk szintén, a lányok azonban koszorúslányruhájukat vették fel, ha fiatal társukat temették. Régen az idősek égő gyertyát tartottak kezükben a szertartás, a

menet, valamint a temetés alatt. A sírba engedéskor a férfiak kalapjukat levették, így tisztelegve az elhunyt előtt. A pap után a közeli hozzátartozók is egy-egy kis marék földet dobtak a koporsóra, néhányan szenteltvizet is hintettek. A temetéseken közreműködött a templomi énekkar és a fúvószenekar is. Szokás volt az elhunyt kedvenc zenéjét eljátszani temetés után.

Tiszteljük meg elhunyt rokonainkat, ismerőseinket! Ne csak elmenjünk temetésükre, hanem lélekben imádkozunk értük, legyünk részvétel közeli hozzátartozói iránt, és tiszteljük meg őket a megfelelő viselkedéssel a temetéseken!

Zsámboki Szabolcs
Vörösvári Újság 2017. októberi
számából

Sárisápiak a Nagy Háborúban

Kurucz Pál

Sárisápon született 1893. március 31-én. Foglalkozása földműves. Szülei Kurucz Boldizsár és Bíber Mária. Mindketten római katolikus vallásúak.

1914 augusztusában vonult be Sopronba, a császári és királyi 9. gróf Nádasdy Ferenc huszárezredhez, huszár rendfokozatban.

Az ezred egyenruhájának színei: sötétkék atilla fehér gombokkal, buzérvörös nadrág és fehér csákó takaróval. Vezénylő nyelve a magyar.

Ez az ezred nagy veszteségei ellenére hősiiesen védte a limanowai csatában a Jabloniec gerincét (tszfm 624 m) és nagyban hozzájárult a Monarchia első nagy diadalához. Kiképzése után 1915. június 12-én került az orosz frontra. Tűzkeresztségére Bukovinában került sor, ahol az oknai ütközetben vett részt. Szeptember 4-én Wolhyniába vezényelték ezredét. Ottani első csatája a szeptember 17-i szikilici ütközetben volt. Ezen a frontszakaszon 1916. február végéig több kisebb-nagyobb harcban vett részt. 1916 júliusában végigküzdötte a lucki nagy offenzívát is.

1918. november 18-án, mint cserefogoly került haza. A fogolycserét egy agilis, fiatal arisztokrata úrhölgy, bizonyos Klementina grófnő intézte. A háborúban kapott kitüntetései: II. osztályú Ezüst (Kisezüst) Vitézségi Érem, Bronz Vitézségi Érem, Károly Csapatkereszt, Háborús Emlékérem.

Nagybátyja, Bíber József az olasz harctéren hősi halált halt.

Kurucz Pál idős korában, feleségével

A háború vége után egy héttel került haza. Szabadulása után 11 hétre nősült. Felesége Tutervai Anna, született: 1898. május 13-án. Az esküvőjük 1919. február 5-én volt. Felesége halála után újra nősült. Elvette annak hűgát, Máriát. Gyermekük: Mária, Anna, Pál és Sándor. Sárisápon, a mai Május 1. sor 6. szám alatt laktak.

Köztisztviselőként álló férfi volt, ezért őt választották községi pénztárnoknak a 30-as években.

Az 1936-os második kiadású *A magyar huszár* című almanach saját példányában rövid bejegyzéseket írt a vele együtt szolgáló társai hovatartozásáról.

A 9. soproni huszárok laktanyájának főbejárata.

Forrás: <http://www.sopronihuszar.hu/>

1916. augusztus 31-én orosz hadifogságba esett. Fogsága nagy részét Murmanszkban töltötte. A települést 1916. szeptember 20-án emelték városi rangra Romanov-nad- Murmanye néven. Ez idő alatt épült a Kola-félsziget vasútja. A vasútépítésben a kor szokásának megfelelően a hadifoglyok kulcsszerepet kaptak.

Kurucz Pál így egyike volt annak a két sárisápinak, aki bizonyíthatóan huzamos időt töltött az Északi-sarkkörön túl.

Kurucz Pál katonatársai

(Forrás: *A magyar huszár arcképcsarnoka*)

Idős korában a sárisápi "Új Élet" Mgtsz-ben dolgozott éjjeliorként. Műszak után gyakran maradt az irodistáknál, szívesen mesélt ifjúkori kalandjairól. 1980-ban hunyt el.

Csicsmann János

HÍREK

Bursa Hungarica 2019.

Sárisáp Község Önkormányzata csatlakozott a hátrányos szociális helyzetű felsőoktatási hallgatók, illetőleg felsőoktatási tanulmányokat kezdő fiatalok támogatására létrehozott BURSA HUNGARICA Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat 2019. évi fordulójához. A pályázatbeadáshoz a Bursa Hungarica Elektronikus Pályázatkezelési és Együttműködési Rendszerében (a továbbiakban: EPER-Bursa rendszer) egyszeri pályázói regisztráció szükséges, melynek elérése: <https://bursa.emet.hu/paly/palybelep.aspx>

A személyes és pályázati adatok feltöltését követően a pályázati űrlapot kinyomtatva és aláírva a települési önkormányzatnál kell benyújtani a pályázóknak.

A pályázat benyújtási határideje: 2018. november 6.

Adományok várnak gazdára

Közös adomány és ruhagyűjtést szervezett a Karitás és a Vöröskereszt helyi szervezete az elmúlt hetekben. A feleslegessé vált konyhai eszközökből, ruhaneműkből, cipőkből ismét nagy mennyiség gyűlt össze a Szabadság téri raktárban. Aki igényt tart rá, előre egyeztetett időpontban szabadon válogathat az összegyűlt gyermek –és felnőtt ruhából, különféle adományokból. Telefon: 06 20 360 4669

Szelektíven

A hazai hulladékgazdálkodással kapcsolatos lakossági környezettudatos szemléletformálásra kiírt pályázaton nyert 2 175 000 Ft támogatást az önkormányzat. A pályázati összegből a közintézményekben egyenként 4 darab 70 literes szelektív kuka kerül kihelyezésre. A művelődési házban kialakításra kerül – újrahasznosított alapanyagokból gyártott termékek segítségével - egy közösségi sarok babzsákfotelekkel, kartonbútorokkal, öko játékokkal. Emellett számos rendezvény, kreatív foglalkozás valósul meg a következő hónapokban a lakosság - kiemelten a gyerekek - szelektív hulladékgazdálkodással kapcsolatos szemléletformálásáért.

Szüreti bál

Szüreti bált rendez október 20-án az Őszidő Nyugdíjas Klub. Az immár hagyományosan, harmadik alkalommal megrendezett eseményre a tagok, helyi közösségek mellett meghívást kaptak a szomszédos települések időseket tömörítő klubjai is. Piliscsév, Tát, Tokod, Csolnok, Annayölgy és Dorog csoportjai rövid zenés-táncos műsorral készültek az őszi mulatságra. A vendégek fogadására saját készítésű süteményekkel, gyümölcscsel, borral készülnek a vendéglátók.

Indul a bölcsőde

A Sárisáp Község Önkormányzata fenntartásában működő Sári Óvoda 2019. január 1-jétől többcélú intézményként, bölcsődei feladatellátással bővül. A mini bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás része, a napközbeni gyermekellátás, ezen belül a bölcsődei ellátás egyik intézménytípusa, amely 20 hetes kortól 3 éves korig fogadja a gyermekeket. A mini bölcsőde épülete egy csoport kialakítását teszi lehetővé, melyben 7 gyermek gondozását tudjuk ellátni. Amennyiben valamennyi gyermek betöltötte a 2. életévét, abban az esetben a csoport létszáma 8 fő lehet. A bölcsi a Sári Óvoda épületében, a Fő utcáról megközelíthető „B” épületrészben kerül kialakításra. A jogszabályban előírt kötelező eszközök beszerzésére és a férőhelyek kialakítására Sárisáp Község Önkormányzata pályázati úton 9 500 000 Ft támogatást nyert. A beiratkozáshoz szükséges feltételekről az óvodavezető nyújt bővebb felvilágosítást 2018. november 15-től.

Szeretettel várjuk az apróságokat!

Takácsné Molnár Anikó jegyző

Peregnek a falevek

A Sári Óvoda programjának tevékenységkörébe beletartozik a hagyományörzés és a népszokások fellelvenítése. Így a modern világgal ötvöződve tovább él a népi kultúra, és a mai gyerekek is megtalálják benne a szépséget és a követendőt. Óvodánk szlovák környezete által lehetőségünk van ezekből a hagyományokból is meríteni, gyűjteni.

Az őszi jeles napjai közé tartozik a szüret és a szüreti mulatság, azaz az „oberacna zabava”. A szüreti mulatság alkalmával kézműves programokkal és jókedvű mulatozással ünnepeltünk.

Október 24-26. között tartjuk az őszi hagyományok ápolását. Október 24-én termény-és termésbábokat, valamint gyümölcsslátát és csalamádét készítünk a csoportokban, de megkóstoljuk a frissen préselt mustot is.

Október 25-én táncházat tartunk, amelyet zsíroskenyér-partival zártunk. Az utolsó napon a Nefelejcs Bábszínház előadásában a Kippkopp a fűben című darabot láthatják a gyerekek. Kippkopp, a gesztenyegyerek felébred téli álmából és játszótársat keres. Kalandos útja során rengeteg állattal ismerkedik meg.

Új járdákra léphetünk

Járda

Járdaszakaszok újulnak meg az elkövetkező hetekben a településen. A Fő utca cukrászdától a postáig terjedő szakasza, valamint túloldalán a Fő utca 184-től a gyógyszerházig új térkőburkolatot.

A régi beton bontása után a szükséges helyeken szélesítik a járdát, a kapubejáróknál megerősítik a szerkezeteket, szegélyeket helyeznek el, az esővíz elvezetéséhez pedig folyókákat építenek be a szakemberek. A 15,8 millió forintból megvalósuló felújítási munkák várhatóan december közepéig tartanak.

Partfalomlás

A heves esőzések következtében leomlott az inkubátorház mögötti, az Ady Endre utcával határos partfalszakasz. A partfalvédelmi tárcaközi bizottság képviselői megtekintették a helyszínt, felmérték a kárt. Az önkormányzat vis maior alapból történő kártérítési pályázata jelenleg a bizottság elbírálása alatt áll.

Művelődési ház nyílászáróinak cseréje

Következő üteméhez érkezett a művelődési ház felújítása. Az épület büféjének nyílászáróit korszerű, műanyag ajtókra, ablakokra cserélik, a párkányok műanyag burkolatot kapnak. A 2,3 millió forintos rekonstrukció 804 000 Ft erejéig a közművelődési érdekeltségnövelő támogatás által, fennmaradó része önkormányzati forrásból valósulhat meg.

Átereszt

Újjáépítik a Fő utca és a mélyút találkozásánál található, a csapadékvíz Fő utca alatti átvezetését szolgáló átereszt. A focipálya felől lezúduló eső elvezetését a jelenlegi állapotában már nem tudja ellátni a csatorna, ezért van szükség önerőből történő felújítására. Az árok- és áteresztjavítás 2 228 425 Ft-tal terheli meg az önkormányzat költségvetését.

Az utca nem garázs, a parkoló nem telephely!

Jelentősen megszorított a közterületen tárolt autók száma településünkön. Az út szélén parkoló, járdára felálló gépjárművek mind a gyalogosok, mind a gépkocsik közlekedését megnehezíti, sok esetben lehetetlenné is teszi.

Ezúton kérjük a Tisztelt Lakókat, hogy járműveikkel a KRESZ szabályainak megfelelően parkoljanak, és amennyiben lehetőségeik engedik – rendelkeznek beállóval, garázzsal, vagy az kialakítható – szíveskedjenek saját ingatlanukat használni személygépjárműveik tárolására.

Amennyiben az ingatlantulajdonos a vízelvezető árok lefedésével kíván kialakítani parkolóhelyet, kérjük, hogy a szükséges feltételekről a munka megkezdése előtt feltétlenül egyeztessen az önkormányzat építésügyi előadójával!

A parkolók nem tárolásra kialakított helyek - nem lerakat, telephely - hanem parkolásra, a megállásnál ugyan hosszabb

idejű, azonban mégsem korlátlan egyhelyben tartózkodásra szolgáló területek. Kérjük, használjuk őket rendeltetésüknek megfelelően. Engedjünk másoknak is lehetőséget a szabályszerű parkolásra!

A közúti közlekedési szolgáltatáshoz használt járművek, azaz autóbuszok, teherautók közúton vagy más közterületen nem tárolhatók. A közúti forgalom zavartalanítása esetén közúton, annak kezelőjének hozzájárulásával, illetve más közterületen közterület-használati engedéllyel parkolhatnak.

A KRESZ előírása szerint a hatósági jelzéssel nem rendelkező járművet főútvonalon tilos, mellékútvonalon - közterület-használati engedély nélkül – legfeljebb 10 napig szabad tárolni.

**Köszönjük együttműködésüket!
Sárisáp Község Önkormányzata**

Művelődési házból közösségi tér

A közművelődési feladatellátást a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény szabályozza, amelyet az elmúlt időszakban kétszer is módosítottak. Az utóbbi módosítás újraszabályozta a települési önkormányzatok közművelődési feladatait, alapszolgáltatásait.

Ennek rendelkezései szerint a Sárisápi Bányász Művelődési Ház és Könyvtár elnevezést Sárisápi Bányász Közösségi Tér és Könyvtár

megnevezésre változtatta határozatával az önkormányzat képviselő-testülete.

Így a közművelődési feladatokat az általa fenntartott Sárisápi Bányász Közösségi Tér és Könyvtár (2523 Sárisáp, Malom u. 3.), valamint a József Attila Megyei és Városi Könyvtár által működtetett Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer működési keretei között látja el.

A közösségi tér nyitvatartása:

Hétfő: 7:00-20:00
Kedd: 7:00-20:00

Szerda: 7:00-20:00
Csütörtök: zárva
Péntek: 7:00-20:00
Szombat: rendezvény esetén
Vasárnap: kéthetente
8:00-12:00

A könyvtár nyitvatartása:

Hétfő: 16:00-19:00
Kedd: 16:00-19:00
Szerda: 17:00-20:00
Csütörtök: szünnap
Péntek: 16:00-19:00
Szombat: zárva
Vasárnap: zárva

Klímatudatos Önkormányzat Sárísáp

A „Klímatudatos Önkormányzat” díját vehette át Sárísáp Község Önkormányzatának képviselőjében Kollár Károly polgármester. Az ünnepséget szeptember végén rendezték az Innovációs és Technológiai Minisztériumban.

A Virtuális Erőmű Program sikerét jelzi, hogy idén második alkalommal is díjátadóra kerülhet sor az energiahatékonysági és zöld energetikai, valamint fenntarthatósági szempontból kiemelkedő vállalatok, iskolák és önkormányzatok részére a programot üzemeltető Magyar Innováció és Hatékonyság Nonprofit Kft. (MI6) szervezésében.

A hálózatosodási, partnerségi és tudás-megosztási alapokon felépülő, Virtuális Erőmű Program csupán 8 év alatt nulláról indulva a 7. legnagyobb hazai villamos „erőművé” nőtte ki magát és 2018 márciusára elérte a 2020-ra tervezett célját: a 200 MW fosszilis erőművi kapacitás kiváltását – ezzel párhuzamosan több hazai és nemzetközi díjat és támogatást nyert el és nemzetközileg elismert nemzeti mintaprojektté vált.

A MI6 által a program számára 2030-ra kitűzött új cél már nem kevesebb, mint az ország második legnagyobb erőművévé válni Paks után, amelynek meghatározása után a menedzsment 2018-ban még nagyobb fokozatba kapcsolt a program sikeressége érdekében.

Sárísáp az elmúlt öt évben – a napelemes rendszer és geotermikus fűtési rendszer telepítésének köszönhetően - jelentősen hozzájárult a kedvező eredményekhez. A polgármesteri hivatal épületén üzemelő napelem telep 148 700 kW energiát, míg a művelődési ház épületén lévő 229 500 kW energiát termelt az elmúlt időszakban. Ez éves szinten 75 640 kW energia-megtakarítást jelent a település számára.

A Fejér megyei és a Komárom Esztergom Megyei közgyűlés elnöke és több önkormányzat, közte Gárdony, Mórahalom, Kisbér, Bábolna, Bakonyszombathely, Nyergesújfalu, Tát, Baj, Kocs és Vértesszőlős települések polgármesterei is díjazásban részesültek.

Kinyitotta kapuit a Digitális Jólét Pont

Sárísáp Község Önkormányzata sikerrel pályázott Digitális Jólét Pont kialakítására. A GINOP keretében elnyert támogatással laptopot, tabletet, okostelefont, projektort és multifunkciós nyomtatót telepítettek a KIFŰ szakemberei október első napjaiban.

A közösségi térben létrejött szolgáltatás keretében az informatikai alapok elsajátításán túl segítség kapható online ügyintézéshez, munkakereséshez, kommunikációhoz.

Az állandó szolgáltatások mellett novembertől alapszintű informatikai tanfolyam is útjára indul a digitális íráskészségek minél szélesebb körben történő elterjesztése érdekében. Jelentkezni személyesen keddenként a helyszínen van lehetőség, vagy a 06 20 443 7006-os telefonszámon Knyazovics Edina DJP mentornál.

A Digitális Jólét Pont heti 20 órában, a Sárísápi Bányász Közösségi Tér és Könyvtár – művelődési ház - emeletén várja az érdeklődőket.

Hétfő:	16:00-19:00
Kedd:	8:00-19:00
Szerda:	17:00-20:00
Csütörtök:	-
Péntek:	16:00-19:00

Ebösszeírás

Sárisáp Község Önkormányzata az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény 42/B.§ (1) bekezdésében foglalt kötelezettségnek eleget téve 2018. október 1. – 2018. december 10. között ebösszeírást végez.

Az eb tulajdonosa és tartója az ebösszeíráskor köteles a törvényben előírt adatokat a települési önkormányzat rendelkezésére bocsátani. Az ebösszeírás önbevallásos módszerrel történik.

Az ebösszeírás során az ebtartóknak ebenként egy adatlapot kell kitölteni és azt (azokat) köteles az önkormányzathoz visszajuttatni. Az adatlapok beszerzése az ebtulajdonos/ebtartó kötelessége. Az adatlap beszerezhető a Sárisápi Polgármesteri Hivatal (2523 Sárisáp, Fő utca 123.) titkárságán, vagy letölthető az önkormányzat honlapjáról a www.sarisap.hu/aktualis menüpontból.

Az adatlap kézzel és géppel is kitölthető, de az aláírás minden esetben elengedhetetlen feltétele a benyújtásnak!

Kitöltéssel kapcsolatos tájékoztatás személyesen a Sárisápi Polgármesteri Hivatalban, illetve a 06 33 518 310 telefonszámon kérhető.

Az ebösszeíró adatlapot ebenként kitöltve az alábbi módokon lehet benyújtani:

- személyesen: a Polgármesteri Hivatalban (2523 Sárisáp, Fő utca 123.)
- postai úton: Polgármesteri Hivatal, 2523 Sárisáp, Főutca 123.
- elektronikusan a hivatal@sarisap.hu elektronikus levélcímre

**Az ebösszeíró adatlapok leadásának határideje:
2018. december 10. 16.00 óra**

Az ebösszeírásban mikrochippel ellátott és az állatorvosnál korábban bejelentett, a központi nyilvántartásban már szereplő, valamint a bilétával rendelkező és a helyi nyilvántartásban szereplő ebeket is be kell jelenteni.

Az ebtulajdonosok az ebösszeírást követően is kötelesek az adatokban bekövetkezett változásokat, bejelenteni (az eb elvezett, elpusztult, más tulajdonoshoz került stb.)

Felhívom a Tisztelt kutyatulajdonosok figyelmét, hogy az adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezménye – az állatvédelmi bírságról szóló 244/1998. (XII.31.) Korm. rendeletben foglaltak alapján 30.000.- Ft állatvédelmi bírságot vonhat maga után!

Felhívom egyúttal az ebtulajdonosok figyelmét, hogy:

A kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról szóló 41/2010. (II. 26.) Korm.rendelet 17/B § (10) bekezdése értelmében 2013. január 1. napjától a négy hónaposnál idősebb eb csak mikrochippel megjelölve tartható, ezért kérem, amennyiben a jogszabályban meghatározott kötelezettségének még nem tett eleget, úgy szíveskedjék a transzponderrel nem rendelkező ebeket állatorvosnál megjelöltetni.

Együttműködésüket köszönöm!

**Takácsné Molnár Anikó
jegyző**

40 év óvodapedagógusként

A Dorogi Gimnázium és Óvónői Szakközépiskola elvégzése után a tát-kertvárosi óvodában helyezkedtem el. Itt alapoztam meg szakmai tudásomat, az óvodavezető és a kollégák segítségével sok ötletet kaptam a játékos óvodai fejlesztésekhez.

1980-ban szülőfalumba, Csolnokra kerültem és munka mellett végeztem el a soproni Óvónőképző Főiskolát. Szakdolgozatomat 60 gyermekrajz díszítette, mert mindig fontosnak éreztem a gyermeki kreativitás kibontakoztatását.

28 éve dolgozom a Sárisápi Óvodában.

Az eltelt 40 év alatt sok-sok csoportom volt, csak hogy néhányat említsek: Csiga, Boribon, Babóca, Méhecske, Kismackó csoportok. Valamennyinél arra törekedtem, hogy újat, látvá-

nyosot, érdeklődést felkeltőt teremtek, ezért saját magam készítettem el a csoportszoba dekorációit. Ezek a gyerekek négy éven keresztül az anyémek voltak, kezdetben sokat énekeltem, monddóktam velük, így segítve óvodai beilleszkedésüket. A gyerekek többsége hamar megszokta az új óvodai környezetet, de néhányan sokáig sírtak, amit kedves megértő szavakkal, anyai szeretettel, gazdag óvodai programokkal próbáltam enyhíteni. Közösen ültünk fel a lovas kocsira, kirándultunk a halastóra, a visegrádi várba, a Camponába, a játszóházba. Együtt készülünk a farsangi bálra, az anyák napi ünnepségre, az évzáróra.

Az óvodai munka mellett otthon sem sajnáltam az időmet arra, hogy jelmezeket, fellépő ruhákat készítsék a gyerekeknek. A kis tengerészek, a magyar ruhába öltözött óvodások mindig színvonalas, tetszetős műsorral lepték meg a falu közösségét. Sohasem felejttem azokat a kellemes családi délutánokat, ahol a kollégákkal jelmezt öltöttünk, és a szülők és gyermekek megörvendeztetésére mesejelenetet adtunk elő.

Munkámat, mindig áthatotta a kreativitás, az új technikák megismerése a kézműves tevékenységek megszerettetése. Gyermkeimmel agyagoztunk, nemez-karkötőt készítettünk mézeskalácsot süttöttünk. Számatalan rajzpályázaton vettünk részt, szép eredménnyel. Közülük kiemelkedik a Csodák Palotájának rajzpályázata, ahol 3000 résztvevő közül 4 egyéni elismerésben részesültek gyermekeim.

Hálás szívvel gondolok azokra a gyerekekre és szüleikre, akik az óvodásaim voltak.

Köszönöm, az elmúlt 40 évet:

**Anikó óvó néni
Baranyi Péter Pálné**

Rabul ejtő ízek, színek

Az Országos Könyvtári Hét keretében Hémangi Dasi, azaz Stefán Helga vegetáriánus szakács, gasztroblogger tartott előadást október 5-én a közösségi tér olvasótermében. Az indiai konyha Sárísápon élő szakértőjét teltház fogadta. Hémangi több saját szakácskönyvvel büszkélkedhet, amelyekkel különleges ízvilágba kalauzolja a magyar háziasszonyokat.

- A főzés, mint a szeretetünk kifejezése -

A főzés egy meditáció, szeretetnyelvünk kifejezése. Különösen igaz ez az indiai konyhára, ahol a sístergő olajban piruló fűszerek felcsapó illata, az ínycsiklandozó ételek látványa, a szín- és ízkavalkád rabul ejtik az érzékszerveket, fogva tartják az elmét, és elrepítenek egy másik világba. Az indiai konyhában benne rejlik egy nép ősi kultúrája, hagyománytisztelete, a vallásosság, az egészség, az életerő, a szeretet, a tisztelet, az odaadás, az alázat, a művészet...

A trópusi éghajlat, a bőséges eső hatására rengeteg zöldség és gyümölcs terem. A főzés során a háziasszonyok – bár főzési technikáik egyszerűek – szinte határtalan változatban kombinálják a hagyományos alapanyagokat, a gabonát, a tejet és tejterméket, gyümölcsöt, zöldséget. Nagyon tudatosan használják a fűszereket, amelyek nem csupán ízesítik az ételt, annak megemésztéséért is felelősek. A főzést a fűszeralap elkészítésével kezdik, azaz meghatározott sorrendben, meghatározott ideig pirítják a fűszereket. Így jön ki leginkább az ízük, és emésztésségítő hatásuk. Éppen ezért később, a főzés során már nem szórnak fűszert az ételbe, ha mégis kevésnek találják azt.

Főzéskor többnyire fával tüzelnek, vagy szárított tehéntrágyával. Nagyon egyszerű tűzhelyet használnak: egy földbe vájt kis mélyedést, mely köré agyagos földből falat emelnek. Minden előkészítés a földön történik, amely a nyugati ember számára idegen, de az egyszerű indiai konyhát könnyű tisztán tartani, könnyen felseprik, felmossák. Az indiai falvakban nincsenek háztartási gépek, s a háziasszonyok csak néhány egyszerű edényt, eszközt használnak. Az édesanyák a lehető legkorábban kezdik leányaik oktatását, sok száz éves kipróbált receptet tanítanak, melyet a dédanyjuk s az ükanyjuk is ugyanilyen módon készítettek. Hagyományos, bevált receptek, melyek nem okoznak meglepetést. Általában három nemzedék él együtt, a ház asszonyai közösen főznek és szolgálják fel az ételt.

Indiában a főzés és az étkezés szakrális élmény. Nem telhet el anélkül, hogy ne emlékeznének meg arról, kitől származik az alapanyag. Akik követik a hagyományokat, sosem maguknak főznek, abban a tudatban készítik az

ételt, hogy Istennek főzzenek, és szeretetüket, odaadásukat ajánlják fel neki. Amikor elkészültek a fogások, a házioltárra helyezik, és egy imával megkérlik Istent, hogy ízlelje meg az ebédet, amit aztán megszentelt ételnek tekintenek.

Az indiaiak híresek vendégszerető mentalitásukról. Sokan ma is követnek egy

hagyományt, amely szerint mielőtt a család hozzálátna az evéshez, a családfő kiáll az utcára, és elkiáltja magát: „Aki éhes, jöjjön!” És ha nem jön vendég, magukban esznek. A Védák, az ősi írások azt az utasítást adják, hogy egy házigazda ajánljon fel legalább egy kényelmes ülőhelyet, egy pohár italt és néhány kedves szót vendégének. A hindu szólar szerint „atithi Nárájana”, azaz „a vendég olyan, mint Isten”. A vendéglátó valóban úgy bánik vendégével, mintha Isten személyesen jött volna el az otthonába. A lehető legszebben gondoskodik róla, és bocsánatot kér, hogy nem tud többet nyújtani. Távozás előtt pedig megígérteti vele, hogy visszatér házába.

Szeretik megetetni, sőt, alaposan megtömnivendégeket. A házigazdának óriási öröm, ha látja, hogy a vendég pukkadásig jóllakik. Ha lehetőség van rá, sokféle fogást szolgálnak fel, és biztatják a vendéget, hogy mindent kóstoljon meg. Az étkezés végén színes, cukorba mártott fűszereket (pl. édesköményt) szolgálnak fel, ami segíti az emésztést.

Hémangi, Stefán Helga

A Sárisápi Szlovák Önkormányzat hírei

Barátság tánclépésben

A Dunamenti Folklórfesztiválra kapott meghívást szeptember 22-re az iskola felső tagozatosokból álló szlovák néptáncsoportja. A gyerekek nagy sikerrel szerepeltek a Mária Valéria híd avatásának 17. évfordulóján rendezett baráti találkozón. A rendezvényen Szerbiából, Romániából, Magyarországról és Szlovákiából érkezett folklór csoportok mutatták be zenés-táncos hagyományait. A jó hangulatú délutánt a pozsonyi Ifjú Szívek Táncszínház fergeteges műsora zárta.

Erdei iskola

A Magyarországi Szlovákok Szövetsége az idei évben is megszervezte a magyarországi szlovák nyelvet tanuló diákok részére a már hagyományos erdei iskolát a szlová-

kiai Hronecban. A sárisápi általános iskola 8. osztályos, szlovák nyelvet tanuló gyermekei is részt vettek a 7 napos programon.

„Délelőtt nyelvi foglalkozásokon gyarapítottuk a szlovák nyelvtudásunkat. Délután játékos vetélkedőkön, sportversenyeken mértük össze erőnket és ügyességünket a tardosi, nőtincsi, galgagyörki, dunaegyházi és nézsai barátainkkal. Tanáraink és animátoraink nagyon kedvesek voltak. Osztályunk második alkalommal lehetett részese az erdei iskolának. Nagyon jól éreztük magunkat, tavalyról már voltak ismerőseink, de sok új barátot is szereztünk. Nagy örömünkre idén a néptánc is bekerült a foglalkozások közé. Ellátogattunk Besztercebányára, a szállásunk közelében megnéztünk egy igazi medvebarlangot is. Szerencsére a lakója még kószált valahol.

Csodálatos kiránduláson vettünk részt a Magas-Tátrában. Tátralomnicról (Tatranská Lomnica) lanovkával mentünk fel a Kőpataki-tóhoz (Skalnaté pleso) Gyönyörködtünk a tájban, hógolyóztunk, és sokat fotóztunk. Aztán elindultunk a hosszú túrára, a Tarpataki-vízesesekhez. Onnan fogaskerekűvel (zubačka) utaztunk Ótátrafüredre (Starý Smokovec) Szomorúak vagyunk, hogy jövőre mi már nem mehetünk.” – számoltak be élményeiről a gyerekek.

Az erdei iskola résztvevői: Ábrahám Liliána, Diószegei Vanda, Horváth Marcell, Kiss Kincső, Kitka Cintia, Priegl Nikol, Révész Andrea, Urbanics Áron, Varga Gerő, Vörösmarty-Varga Csongor

A Nemzeti Ifjúsági Kórusban énekelve

A kodályi zenepedagógiában meghatározó szerepe van a közösségi élményt adó kóruséneklésnek, ezért lett kiemelt programja a Kodály-emlékévnnek a 62 fős Nemzeti Ifjúsági Kórus létrehozása és bemutatkozása. A nívós énekkarban egy sárisápi fiú, Urbanics Tamás is helyet kapott.

A kórus megszervezésére az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatásával a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Kodály Intézete kapott lehetőséget, ahol több mint 40 éve dolgoznak azon, hogy a zenepedagógusok újabb és újabb generációinak képzésével mindennapi gyakorlattá tegyék Kodály – az UNESCO által az emberiség megőrzendő értékei közé sorolt – zenei nevelési rendszerét.

A kórus elnevezésében szereplő nemzeti jelző nemcsak azt jelenti, hogy a magyarországi fiatalok mellett határon túli magyar énekesek is részt vesznek a programban, hanem egyúttal a magas minőségre való törekvést is feltételezi.

A két itthon és nemzetközileg is elismert karnagy, Erdei Péter és Nemes László Norbert mintegy kétszeres túljelentkezés mellett választhatta ki a kórus tagjait a 2018. július 15-e és 28-a közötti kéthetes programra.

Tamás a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban érettségizett, jelenleg a pécsi Zeneművészeti Intézet hallgatója, orgonaművésznek készül.

Van jövője a kórusnak a turné után is?

Sajnos nem tudhatom biztosan, hogy jövő nyárral is összejön a Nemzeti Ifjúsági Kórus, de azt igen, hogy mind a kórustagok, mind a karnagyok, mind a szervezők és különösképpen a hallgatóság szeretnék, hogy ennek legyen további folytatása. A kórus július közepén alakult öt különböző ország magyar fiataljaiból. Az egyhetes intenzív felkészülést egy öt napos koncertturné követte, mely Keszthelyt, Bécset, Galántát, Budapestet és Kecskemétet érintette.

Jelenleg is működik?

Nem minden fiatal foglalkozik a zenével „munkaként”. Vannak a kórustagok között zenetanárok,

zeneművészeti hallgatók, de gazdálkodó, építész és kémia szakos növendékek is. Eből kifolyólag a kórus csak nyáron működött. Remélhetőleg sikerült egy nagyszerű hagyományt teremtenünk, amely a következő években is tovább folytatódik.

Melyik volt a legemlékezetesebb pillanat, hely, ahol felléptetek?

A turné mind az öt koncertje egy maradandó élmény. Keszthelyen a Festetics-kastélyban, Bécsben a Magyar Nagykövetségen, Galántán a Szent István király templomban, a Pesti Vígadóban és a Kecskeméti Nagytemplomban adhattunk életre szóló hangversenyt. Azt hiszem, bárhol énekelünk, az embe-

rek megéreztek a zene erejét és üzenetét. De talán a galántai koncert volt a legmeghatóbb, és ilyen szempontból a legemlékezetesebb. Nem kellett magyarázni a zenét. Mindenki tudta, hogy mi rejlik benne. És ezért nem véletlen, hogy szem nem maradt szárazon.

Milyen érzés a kórus tagjának lenni? Miért jó?

Számomra egy megtisztelő feladat a kórusban énekelni. 62 fiatalt válogattak össze a sokszoros túljelentkezésből. Az, hogy engem is beválogattak, lehetőséget adott arra, hogy maximális energia bedobással támogassak egy nemes célt. A felkészülés alatt nem tudtam, hogy mibe cseppentem bele. Majd ahogyan eljött az utolsó koncert, akkor döbbsentem rá, hogy milyen hatalmas dolog részese vagyok. Zene nélkül nincsen teljes lelki élet. Elmondhatom, hogy én megtapasztaltam a zene erejét és hatását. Ezt szeretném továbbadni az embereknek.

Milyen terveid vannak a zenével, énekkkel?

Jelenleg a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karának orgona szakán végzem tanulmányaimat. Elsősorban inkább orgonaismereteimet szeretném magasabb fokra fejleszteni, de emellett az éneklés is fontos szerepet tölt be az életemben. Nem véletlenül, hogy jelenleg több pécsi kórusnak is tagja vagyok. Hosszabbtávú célként azt tűztem ki magam elé, hogy megfelelő szakemberként minőségi zenét prezentáljak az emberek felé gazdagítva azzal értékészletüket.

Knyazovics Edina

Megfelelően törődünk-e idős szeretteinkkel?

A fiam harmadik osztályos volt, amikor hazajött az iskolából azzal a kéréssel, hogy keressünk ki egy mesét az Internetről, melynek címe: Az öregember és a pokróc. A házi feladat az volt, hogy a szövegben húzzák alá az igéket. Kinyomtattam hát a mesét, hogy elkészíthesse a leckét. Majd amikor elkészült, visszaadta nekem ellenőrzés céljából, hogy valóban sikerült-e megtalálnia az összes igét a szövegben. Ekkor elkezdtem olvasni a mesét. Őszintén mondom, hogy az igékre nem nagyon tudtam figyelni első neki futásra, mert a történet igencsak megérintett. Azóta is sokszor eszembe jut a mese a munkám során, ezért azt gondoltam megosztom Önökkel is, hátha lesz - aki hozzám hasonlóan - még nem ismeri, és tanulságként értékeli.

Az öregember és a pokróc (népmese)

Egyszer volt egy fősvény fiatalember, s annak a fősvény embernek volt egy fősvény felesége, s volt nekik egy öreg-öreg apjuk. Ez az öreg apjuk olyan öreg volt, hogy úgy reszkedett a keze, hogy amikor a levest ette, amíg a kanállal a tányértól a szájához vitte, mind kireszkedett a kezéből, s az abroszt is mind teleöntözte. Mikor a tányérból ki akarta tölteni a kanálba a levest, a tányért is elejtette, s eltörött. Ezért úgy megharagudott a fiatalasszony az apósára, hogy nagyon. Rábírta a férjét, hogy az öreget csapják el a háztól, eresszék világgá, hogy ne csináljon anyni szemetet náluk. A fiatalember rá kellett szánja magát, mert az asszony annyit duruzsolt, hogy végül is meghajolt az akaratára előtt.

Elmentek a vásárba, és vettek két új pokrócot. Elhatározták, hogy a két pokrócot az öregnek a hátára teszik, s úgy indítják világgá. Akárhol elesteledik, az egyik pokrócot leteríti, és a másikkal takarózik, s úgy aludjon.

Mikor hazaérkeztek, hát sem a férfi, sem a fiatalasszony nem tudta rávenni magát, hogy az öreget útnak eressze. Volt nekik egy olyan hatesztendős forma fiuk. Azt mondja neki az apja:

- Fiam, itt van ez a két pokróc, ügyesen össze vannak fogva. Mi elmegyünk a mezőre dolgozni, s mikor te gondold, hogy már kinn vagyunk a mezőn, akkor a pokrócot tedd a nagyapádnak a hátára, s fogd meg a kezét, s vezesd ki az utcára. Mondd meg neki, hogy le is út, fel is út, menjen világgá, többet hozzánk ne jöjjön vissza.

Úgy is tett a gyerek. Mikor az apjáiék elmentek hazulról, akkor gondolt egyet, és csak az egyik pokrócot vette elő. Azt rátette a nagyapjának a vállára, s kivezette az utcára, s azt mondta neki:

- Nagyapám, maga menjen akár le s akár fel, de többet ide nálunk haza ne jöjjön, mert magának itt helye nincs.

Az öreg sírt egy kicsit, s a pokróccal a hátán megindult egyfelé.

Este hazajött az ember és az asszony a mezőről, s látják, hogy a pokróc ott van, néznek szerte, az öreg meg nincs ott. Elé szólítják a fiút:

- Mi van nagyapáddal?

- Hát úgy tettem, ahogy maguk mondták.

- Hogyan?

- Rátettem a pokrócot a hátára, s megmutattam az utat neki, hogy menjen világul, s többet ne jöjjön haza, mert nincs reá szükségünk.

- Hát akkor ez a pokróc, ami itt van, miért nem tetted ezt is reá? Akkor egy kicsit állott a fiú, s azt mondja:

- Tudja, miért nem tettem, édesapám? Eszembe jutott, hogy mikor maguk is úgy megöregszenek, mint ahogy ő, s utat kell adjak maguknak, akkor én ne kelljen, hogy vegyek pokrócot, elkél majd ez a pokróc a maguk hátára.

S akkor összenézett az ember az asszonnyal, elszégyellték magukat, és sírni kezdtek. Hamar kihozta az ember a lovat az istállóból, s ráült, s a kilencedik falu végén utolérte az öreget. Bocsánatot kért tőle, felültette a lóra, s úgy vezette a kötőféknél fogva, amíg hazaértek. Hogy hazaértek, mindig az asztalhoz ültették, s a gyereket is úgy tanították, s úgy nevelték, hogy tisztelje az öregeket. Többet nem bánták, ha eltörött a tányér, vagy kiömlött a leves, vagy mi lesz, mi nem lesz, jó szemmel nézték az öreget.

Tisztességesen éltek, s máig is élnek, ha meg nem haltak.

Azt gondolom, hogy ez amolyan tanmese a törődésről, türelemről, szeretetről, megbocsátásról, és felettből elgondolkodtató.

Sokszor érthetetlen a szociális vagy az egészségügyben dolgozó szakemberek számára, hogy akár az elhanyagolt, rossz lakáskörülmények közül is miért nem hajlandó az idős ember a minden tekintetben korszerű, higiénikus szociális otthonba menni. Azért, mert nehezen tudják megszokni az új környezetet,

és az idős emberek nem sokat változtak évszázadok óta, – ameddig csak lehet – a számukra biztonságot nyújtó, szeretett, megszokott környezetükben kívánnak élni családtagjaik, ismerőseik közelében.

A családnak a legrégebbi időktől kezdve egyik alapvető szerepe a gondozó – ellátói funkció. Ennek lényege az, hogy a család még, vagy már önellátásra képtelenek – kisgyermek, betegek, idősek – gondozásának és ellátásának legtermészetesebb szervezőmódja. Összefognak és megoldják a feladatokat, viselik a terheket közösen. Akik családi vagy rokoni, esetleg baráti körben élhetnek, szeretetben, melegségben, nyugalomban, biztosított a harmóniájuk. Ha meghallgatják őket, és érzik a velük való törődést, az segít emberi méltóságuk megtartásában akkor is, ha állapotuknál fogva már nem tudnak a család aktív, tevékeny tagjai lenni.

Mégis sok idős ember izolálódik annak ellenére, hogy aránylag kevesen vannak, akiknek nincs senkijük, inkább azért lesznek magányosak, mert családtagjaik elhagyják őket, vagy csak nagyon ritkán tesznek látogatást náluk.

Tudjuk, hogy rohanó napjaink és sokszor késő délutánig, estig elhúzódó munkaidőnk, egyéb elfoglaltságaink megnehezítik azt, hogy eljussunk azokhoz az idősödő szüleinkhez, nagyszüleinkhez és egyéb rokonainkhoz, akiknek pedig nagy szükségük lenne a törődésre.

Mégis el kell gondolkodnunk és fontos szem előtt tartanunk, ahogy szülőként teszünk, az a példa nevelő gyermekeinket. Ha mi nem mutatunk jó példát – sok más minden mellett abban is, – hogyan kell gondoskodni, és empátiával segíteni idősödő szeretteinken, hogy ne érezzék az elhagyatottság, magányosság érzését, akkor mi sem várhatunk többet tőlünk, mint a mesében szereplő fiútól.

Juhász Katalin családsegítő

Útjára indult az ÖTES Ifjúsági tagozata

Egyesületünk fontosnak tartja a hagyományok újratemetését, illetve azok megőrzését, ezért is szeretnénk a fiatalokat bevonni az önkéntes munkába. Emellett az önkéntes fiatalok toborzása a későbbi utánpótlás miatt is elengedhetetlen.

Szeptemberben első alkalommal tartottuk meg az „ifi” tagozat gyűlését. Ezeken az alkalmakon fogjuk a fiatal fiúkat és LÁNYOKAT oktatni elméleti és gyakorlati területeken egyaránt, természetesen a tűzoltással/tűzoltósággal kapcsolatban. :-)

A foglalkozások péntekenként vannak, kéthetente. A képzést egy három kötetes könyv alapján tartjuk, mely a 3 vizsgaszint alapján van összeállítva (arany, ezüst,

bronz szint). Az itt megszerzett tudást később kamatoztatni tudják majd, mikor is szert tehetnek a „40 órás” tűzoltóvizsgára is. Ennél a vizsgánál előnyt jelent az „ifi vizsgák” megléte. A „40 órás” vizsgával pedig már éles bevetésen is részt vehetnek a 18. életévük betöltése után. Továbbá szeretnénk a „tűzoltósportra” is hangsúlyt fektetni. Szeretnénk részt venni versenyeken a lelkes ifikkal. Jelenleg 10 ifi tagunk van.

Várjuk az érdeklődő fiúkat és lányokat (10-18 éveseket), akik szívesen csatlakoznának az ÖTES ifi csapatához!

Információ: Szabó Imike 06 30 275 1802

Hídséta - Séta az egészségért

Több mint ötvenen sétáltak keresztül a településen szeptember 28-án, hogy felhívják a figyelmet az egészséges életmódra, a szűrővizsgálatok jelentőségére. A séta után tea és aprósütemény várta a résztvevőket, majd Szabóné Kurucz Aranka védőnő tartott előadást a szűrővizsgálatok jelentőségéről. Ebből idézünk.

A szűrővizsgálatok jelentősége

Bevált szokásunk, hogy betegség, panasz esetén felkeressük háziorvosunkat.

Az egészségtudatos magatartás része, hogy a betegségeket megelőzve, tünetmentesen keressük fel orvosunkat, részt vegyünk szűrővizsgálatokon, amelyek elsődleges célja: a betegségek korai stádiumban történő felderítése a gyógyítás esélyének javítása érdekében.

Sok betegségben sokkal nagyobb a gyógyulás esélye, minél korábban kezdődik a kezelés.

Magyarországon a vezető halálok: szív és érrendszeri, valamint a daganatos betegségek közül eredő halálozás.

Javasolt szűrővizsgálatok már fiatal kortól: méhnyakrák-szűrés, mellrák-szűrés, tüdőszűrés, szájüreg-vizsgálat, bőrvizsgálat: ajánlott évente szakorvossal átnézetni anyajegyünket!

A melanoma rendkívül agresszív, hamar áttétet adó daganattípus, fontos hát az elővigyázatosság! (rutin labor - TSH, vércukor, vizelet)

40 éves kortól érdemes beiktatni a vastag-és végbél vizsgálatát, valamint kardiológiai vizsgálatokat. 50 éves kor fölött javasolt a csontsűrűség-mérés is.

Figyeljünk oda környezetünkre: ösztönözzük barátainkat, szomszédainkat, családtagjainkat, esetleg együtt menjünk a vizsgálatokra! Éljük a helyben biztosított lehetőségekkel!

Külön öröm számomra, hogy a sétán minden korosztály képviseltette magát. Így jó eséllyel és jó példát látva,

a fiatalság számára már teljesen természetesek lesznek a szűrővizsgálatokon való részvételek.

Egészségünkért sokat tehetünk mi magunk is életmódunkkal: sok mozgással és helyes táplálkozással!

Jó egészséget kívánok mindenkinek!

Szabóné Kurucz Aranka

Rumcájsz nyomában a Sárísápi Tátramászők

Az egyik legnépszerűbb cseh mesehős cipésmesterből vált erdei rablóvá, miután a polgármester elűzte őt Jičínből. Rumcájsz a város közeli Ráholec erdőben telepedett le feleségével Mankával és kislányával, Csibészkével. Ez az erdő a valószínűleg is létezik a Cseh Paradicsomnak nevezett természetvédelmi területen. Ez a térség volt idei úticélunk.

A hosszú autóbusz utat először a Morvaország déli részén található, az UNESCO világörökségi listáján is szereplő kultúrtáj részét képező lednicei kastélynál szakítottuk meg. A környék 1249-ben lett a Liechtenstein család tulajdona, két kastély tartozik hozzá. A birtok méreteit jól mutatja, hogy csak a területen található halastavak vízfelülete több, mint 550 hektár. A kastélyok közül Valtice volt a fő rezidencia, a lednicei pedig nyári lakhelyül szolgált. A neogótikus épületben meghatározóak a fából készült építészeti megoldások faragványok, intarziák, fakazetták, és a könyvtár egyetlen tölgyfából készült csigalépcsője. A kastélyhoz tartozó angolparkon és franciakerten kívül megtekinthető a pálmaház, de a látnivalók között találunk itt még várrom utánezatot, és egy hatvan méter magas minaretet is.

Aki a Prágába vezető autópályán utazott már, tudja, hogy vannak szakaszok ahol „megrázó” az élmény - úgy látszik, néha ők is tudnak rossz utat építeni. Szerencsére, Jičín felé már jók az útviszonyok, időben odaértünk, és volt idő egy gyors városnézésre is. A fő látnivaló az óváros a téglalap alakú főtérrrel, és az azt övező árkádok épületekkel. Ezek között található a barokk kastély, a mesében itt lakott Rumcájsz fő ellenfele az uraság, valószínűleg múzeum és képtár található benne. A városkép szempontjából meghatározó a kastély mellett magasodó 52 méter magas torony, az 1568-ban épült Valditzki kapu (Valdická brána). Az egyik történetben Rumcájsz elfordította a kaput, és állítólag a mai napig ott a keze nyoma, én azonban hiába kerestem, pedig alaposan megnéztem. Sajnos, nem volt idő felmen-

ni, pedig a toronyból csodálatos a kilátás a városra és a környékre. Az igazi látnivalókat azonban a következő napok ígérték.

Első túránk az Egérlyuk hasadékban Hrubá Skála várkastélyától indult. Ugyanez a neve a mintegy 220 hektár nagyságú természetvédelmi területnek, ahol lenyűgöző méretű homokkő képződmények, hasadékok és sziklakapuk találhatók. Közel 400 homokkő torony áll itt, a legmagasabbak elérik a 60 méteres magasságot. A vidék a sziklamászők kedvenc terepe is. Valdstejn várától fordultunk vissza ahol egy hosszabb szakaszon együtt haladtunk egy retró kerékpárverseny résztvevőivel. Régi kerékpárokon tekertek, sokan beöltözve, láttunk matrózzruhás kislányt, csíkos dresszbe öltözött erőművészt, meg mindenféle dekorációt a bicajokon. Jókat söröztek, és nagyon élvezték a dolgot. Tényleg elég bohém népség ez a cseh, gondolhatnánk, hogy talán ezért Bohémia az ország-rész neve, pedig máshonnan ered az elnevezés.

A következő napon a Porladó-sziklák (Prachovské skály) jelentették az új kihívást. A sziklaalakzatok között 15 kilométernyi jelölt turistaút vezet, és 17 kilátó-

pontról élvezhetjük a kilátást. A háttérben jól látszanak a vidék egyik meghatározó jelképe, a két egymás melletti bazaltkúpra épült vár, Trosky tornyai. És hát ezen a környéken található a rejtékkadó erdő, Rumcájsz lakhelye is. Itt történt, hogy a Prachovi-sziklák óriása kárt tett Rumcájsz nagylábujjában, aki kénytelen volt hét hétig gyógyteával kúrálni magát. Két nap után a mi lábainkra is ráfért volna a gyógykezelés. Talán nekünk is teát kellett volna inni a jóféle cseh sör helyett?

Bercsényi Sándor

Meghódítottuk Sárisápot

Sárisáp 2018-ban első alkalommal csatlakozott a Dorog és Térsége Turisztikai Egyesület által létrehozott túrasorozathoz, a Hódító Túrákhoz. A rendezvény először 2017-ben, a három alapító településen, Dorogon, Lábatlanon és Keszthelyen valósult meg. A TDM által felépített és a csatlakozó települések által elfogadott koncepció célja, hogy Komárom-Esztergom megyében - egységes szempontrendszerrel követve - 10 állomásos családi túrasorozat jöjjön létre a jövő évre. A 2018-as túrákba Sárisáp mellett Bajna és Súr új tagként kapcsolódott be.

Sárisápon a túra házigazdája a helyi önkormányzat. A szervezést és a lebonyolítást önkéntesek bevonásával sikerült véghez vinni. A résztvevők száma felülmúlta az előzetes várakozásokat. A két távon - Kősziklahódítóknál 13,3 km, Patakkerülőknél 6 km - megvalósult túrára összesen 332 regisztráció érkezett. Egyharmaduk helyiként vágott neki a környező hegyeknek, míg a többiek a környező településekről, de Szlovákiából és Kecskemétről is érkeztek. Több gyakorlott teljesítménytúrázó fedezte fel első alkalommal és nyilatkozott pozitívan csodálatos

környezetünkről, egy fel nem fedezett túraútvonalról. Jövő ősszel ismét találkozunk, és meghódítjuk a sárisápi hegyeket. Aki kedvet kapott a túrázáshoz, október 27-én még rajthoz állhat Súron, hazánk legrövidebb fekvésű településén!

Knjazovics Edina

Sárisáp – a Dunazug közepén

Sárisáp – a Dunazug közepén címmel jelent meg Balogh Tamás hidrogeológus, túravezető a települést és természeti környezetét bemutató túrafüzete. A kiadványt most a szerző ajánlja a Hírmondó Olvasóinak.

A Kinizsi 100 csúcstúrát először 1994 tavaszán baráncoltam végig. Akkor még nem is volt bennem tudatos, hogy jó része – Pilis, Gerecse dombvidék, Gerecse – a Dunazugban vezet és azt sem tudtam, hogy a Getéről lenézve Csolnok mögött Sárisápot látom a völgyben.

A Dunakanyar kalandkönyvének megírását követően fölrajzoltam a térképemre a Dunazugot és nekifogtam alaposabban megismerni, először autóval, aztán bicajjal, végül a részletekért bakancsban, hátizsákkal.

Így jutottam el Sárisápra is, és szokásom szerint először a kis érdekességeket kerestem: itt-ott megtaláltam a régi vasút nyomait, fölmentem a temető tetejére, és bámultam a hajnali párában ébredő falut, főlstáltam a kálvári-

án, körbejártam az olvasó bányász szobrát a művelődési ház kertjében, báméskodtam az emlékház szlovák hagyományai között, megtaláltam a kaolinbányában álló öreg gépeket és teherautókat, paplanernyősökkel beszélgettem a Sárisápi-sziklán és sört ittam a horgászto kis büféje mellett a vízparton.

Bányamérnök és gyakorlott utazó szemével vizsgáltam mindent, és ehhez asztali gyűjtést is végeztem: itt találtam meg a távolabbi múlt sok kis érdekességét az itt élt keltákról és rómaiakról, és persze a szénbányászat és a magyar-szlovák együttélés elmúlt századairól. Köszönöm az átadott könyveket, a Hírmondó korábbi számait és az emlékeket.

Talán sikerült egy olyan kis kiadványt megvalósítani, amiben az itt élők magukra ismernek, az erre járók pedig kalandos útravalót kapnak.

Kellemes sétákat és kirándulásokat kívánok mindenkinek!

**Balogh Tamás hidrogeológus,
túravezető**
falusikalandturak.hu

A kiadvány 315 Ft-ért megvásárolható a Polgármesteri Hivatalban.

Az év madara: VÁNDORSÓLYOM

A vándorsólyom tudományos neve „peregrinus”, latinul azt jelenti, hogy „idegen” vagy „vándor”. A hegyes, hosszú szárnyaival az eget átszelő szélső vándorsólyom egyedülálló faj a ragadozók között.

Európa barátságatlan fennsíkjaitól a szirtekkel tagolt partvidékekig terjedt el. Magyarországon a középhegységeink sziklafalain és elhagyott kőbányákban költ. A fészkelő állomány mellett télen az északra érkező, nálunk telelő példányokat is rendszeresen meg lehet figyelni, akár Budapest vagy más városok nagyobb épületein is.

Tápláléka szinte kizárólag madaraktól áll, de őszi és tavaszi időszakban jelentős lehet denevér zsákmányolása is.

Fokozottan védett, természetvédelmi értéke 500 000 Ft. Európában legalább 5000 pár fészkel. Az év bármely hónapjában megláthatjuk.

Testméretei: hossza 40-46 cm, szárnyfesztávolsága 92-110 cm. Testtömege: a hím 600-750 g, a tojó 900-1300 g. Várható élettartam a szabad természetben: 20 év.

A vándorsólymok életre szóló párkapcsolatot létesítenek, álta-

lán magas, megközelíthetetlen sziklafalon fészkelnek. Minden évben a hím és a tojó ugyanazt a fészket keresi fel. A tojások lerakása március végén kezdődik, három-négy tojást tojnak, túlnyomórészt a tojó feladata a költés.

Az olyan csúcsragadozók, mint a vándorsólymok, különösen érzékenyen reagálnak azokra a mérgező anyagokra, melyeket a táplálékukkal vesznek fel. A drasztikus állománycsökkenés az olyan vegyszerek használatával függ össze, mint amilyen a DDT is volt. Ezek az anyagok sajnos nem bomlanak le a szervezetükben.

Gondolta volna?

A második világháborúban tudatosan irtották a vándorsólymokat, nehogy fontos üzeneteket szállító postagalambok áldozatul essenek nekik.

A vándorsólyom szeme nagyobb és élesebb, mint az emberé, áldozatát 300 m magasból észreveszi és 300-340 km/h-s sebességgel kapja el vagy veri le a földre.

Megfigyelésre legalkalmasabb a nászidőszak. Nász idején a tojó röptében hanyatt fordul, így kapja el a hím karmaiból felkínált prédát.

Költési időszakon kívül (télen) nagyobb vízfelületek mellett találunk rájuk. Híres kacsavadász.

Tisztelettel

Stefán László, természetbarát

Kollár Kata díjugrató sikerei

Elmondása szerint már kora gyermekkorától szoros kapcsolata volt a lovakkal, mikor ülni tudott, már ráülteték saját lovaikra is. 5-6 évesen részt vett első lovas táborában, majd leginkább nyaranta hobbi szinten, de folyamatosan lovagolt. Számos lovardában megfordult, míg végül 2015 őszén rálelt a piliscségi Prosper Lovasklubra, ahol a mai napig edz.

Ugyanerre az időszakra tehető, hogy nagybátyja Borsos János, aki szintén díjugrat, meg kellett, hogy váljon Berkenye nevű lovától, mert súly szempontjából a lónak egy könnyebb lovas lett volna ideális. Ekkor talált egymásra Kata és Berkenye. A díjugratás mindez idáig ismeretlen terep volt számára, és az első edzéseken is csak abban bízott, hogy Berkenye, aki Jánossal akkoriban már túl volt jó néhány díjugrató versenyen, segít majd neki áthidalni a kezdeti nehézségeket. Nem is kellett csalódnia, a ló valóban nagyon jól ráhangolódott új lovasára, és azóta teljes az összhang köztük. Az őszi-téli szezont a fedeles versenyeké, ezek kevésbé ideálisak a 15 éves Berkenye számára. A szűk fordulókat megterhelnék a már nem fiatal lovat, ezért Kata és edzője Szotyori Nagy Kristóf úgy döntöttek, hogy inkább az áprilisban induló nyitott versenyeken vesznek részt. Az őszt az alapozásra, gyakorlásra használják. A heti 3-4 edzés meg is hozta gyümölcsét, számos megmérettetésen kiválóan teljesítettek. A versenyeken való induláshoz rajtengedély vizsga szükséges, amely elméleti és gyakorlati részből áll. Kata jelenleg ifi kategóriában országos liszensszel indul, ami azt jelenti, hogy a regionális, megyei és országos versenyeken is részt vehet. Legbüszkébb a 2016-ban a megyei bajnokságon csa-

patban megszerzett 1. helyére, valamint ugyanezen a versenyen egyéni kezdő lovas kategóriában elért 3. helyezésemre. Ez év áprilisában a Nemzeti Lovardában a Tattersallban megrendezett díjugrató versenyen 60 versenyzőből 3. lett, Bábólnán 60 indulóból a dobogó második fokára állhatott. A versenyeken az akadályok magassága 1m-ről indul, 5cm-enként emelkedik. A pályán lévő akadályok átlag magasságát adják meg, ettől csak 1-2 cm eltérés lehetséges.

Az elkövetkező őszt fontos döntésekre kényszeríti Katát. Berkenye már 15 éves, ilyenkor az ugró lovak már „nyugdíjba vonulnak”. El kell gondolkodnia azon, hogyan tovább. Edzője szívesen versenyeztetné őket még a következő szezonban is, de Kata már érzi, hogy Berkenye fárad. A szoros kötődés miatt nem lesz könnyű meghozni ezt a döntést, de sok erőt, kitartást és további sikereket kívánunk neki a jövőben is.

Jurásekne Pfluger Éva

Sárisápi advent

Kedves Sárisápiak!

Tegyük szebbé ismét az adventet községünkben! Idén is folytatni szeretnénk az előző évben elkezdett adventi ablakdíszítést! Készítünk a faluban világító adventi kalendáriumat, aminek az a lényege, hogy minden nap más-más család kidíszített ablaka világít, a jelentkezők között előzetesen kiosztott titkos sorsszámok alapján. A díszítésben meg kell jelennie a sorszámnak is. December 1-jétől 24 napon keresztül egészen Szentestéig minden nap más és más utcában fog kigyúlni egy-egy adventi ablakdísz, végül pedig Szenteste egyszerre világít majd az összes ablak. Hogy melyik nap hol található a sorszámmal ellátott, kidíszített világító ablak az meglepetés, a faluban sétálva bárki rálelhet. Az sem gond, ha egy napra többen is vagyunk, így a település több pontján is felvillanhatnak az adventi fények. Arra kérünk, hogy lehetőleg attól a naptól kezdve esténként világítson, vagy jól látható legyen. Az ablakokat lefényképezhetitek és feltölthetitek a Facebookon erre a célra létrehozott „Sári-

sápi advent” elnevezésű csoportba. Annyit segítünk majd, hogy megírjuk az adott napon melyik utcában keresgéljete, a ház megtalálása már a ti feladatotok. A kutatás közben biztos sokan találkozunk majd a faluban.

Örülünk egymásnak, beszéljünk és gyönyörködjünk az ablakokban, mert ez a játék lényege! Jelentkezni lehet november közepétől Pfluger Évánál a 06 30 539 2647 telefonszámon, vagy Urbanics Hajnánál a 06 30 560 3875 telefonszámon, valamint a Facebook csoportban! Várjuk a régi és új jelentkezőket!

Sporthírek

Igazolások

Kezdetét vette a megyei első osztályú labdarúgó-bajnokság. A Sárisápi Bányász Sport Egyesület egy felnőtt és hét utánpótlás csapatot nevezett a májusig tartó szezonba. A legkisebbeket már 5 éves kortól várják a Gombola Gábor vezette U7-es csapatba.

Az egyesület idei évre kitűzött célja, hogy a tavaly 7. helyen zárt idényén javítson. Ennek megfelelően próbálták erősíteni a csapatot. A szezon közben úgy tűnik, hogy ez sikerült is. A 7. forduló után a Sárisápi BSE csapata vezet a megyei első osztályú bajnokságot. A cél, hogy a dobogó környékén zárjuk a bajnokságot jövő májusban. Sok szurkolót visszavonzott a sikeres szereplés, még akkor is, ha a saját pályánk felújítása miatt mérkőzéseinket Tokod- Üveggyárban kell játszsanunk. Várhatóan jövő tavasszal léphetünk újra a sárisápi pályára. Bízunk benne, hogy a fű erősödése ezt lehetővé teszi – tudtuk meg Ligeti András elnöktől.

Közösségi helyiséggel gazdagodnak

Nagy úr kerül betöltése a sportegyesület életében. Újabb sikeres TAO pályázatnak köszönhetően klubhelyiség kerül kialakításra a jelenlegi öltözőépületen belül. A 70 négyzetméteres terem gyűlések, közösségi programok színtere lesz a jövőben. A beruházás tavasszal veszi kezdetét, és nyárig be is kell fejeződnie.

A főtáblán Sárisáp

Nyár végén elkezdődtek a Magyar Kupa Komárom-Esztergom megyei selejtezői. A szezon első sikeréként a sárisápi csapat feljutott az Magyar Kupába országos főtáblájára.

ZENE:SZALAI BAND

Annavölgy és Sárisáp Kertbarátainak és Borbarátnőinek Egyesülete
tisztelttel meghívja Önt és családját, baráti körét a

a 2018. november 3-án

a Sárisápi Művelődési Házban megrendezendő

BÚCSÚNAPI BORÁSZBÁLRA

A bál ideje alatt büfé üzemel.

Belépőjegyek elővételben 2000 Ft-ért kaphatók.

Tombolajegy ára: 200 Ft

Asztalfoglalás a belépőjegyek vásárlásának sorrendjében
lehetséges.

Jegyárusítók:

Annavölgyön: Szolnoki Lászlóné 06 30 447 9970

Sárisápon: Bercsényi László 06 30 520 2934; Jurásek János 06 30 241 6032

Mali Sándor: 06 30 579 1246; Wibling Józsefné: 06 30 976 3545;

Fridrich Zoltánné Andi: 06 30337 0514; Schummel Tamás 06 30 385 6631

Szerkesztők: Jurásekné Pfluger Éva, Knyazovics Edina, Ligetiné Vass Éva, Takácsné Molnár Anikó

Felelős kiadó: Kollár Károly polgármester

Nyomdai munka: Táltos Nyomda, Győr - **Tördelés:** Kollár Gábor János - ISSN 2062-9303